



Església de Torroella Vell

Navàs

Ubicació

Comarca:	Bages
Lloc/Adreça:	Sector oest del terme municipal. Antic terme del castell de Torroella, parròquia de Sant Salvador de Torroella.
Emplaçament	Pel camí que passa per les ruïnes de cal Garrifes en direcció a can Conill, uns 150 m a l'est de cal Garrifes trencall a la dreta i continuar uns 900 m fins al peu del turó. Continuar per corriol fins al cim
Alçada:	510
Coordenades:	
Latitud:	41.87893
Longitud:	1.70278
UTM Est (X):	392363
UTM Nord (Y):	4637148

Classificació

Número de fitxa	08141 - 222
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Edifici
Estil / època:	Medieval Romànic
Segle	X-XV
Estat de conservació	Dolent
Notes de conservació:	Força derruïda i arrasada
Protecció	Legal
Tipus de protecció:	BCIN
Europea – Atributs inspire:	National Monument Record – Religions i/o funerari
Observacions protecció:	BCIN. Núm. registre 1418-MH. Decret castells i fortaleses 22/04/1949 (BOE 5-5-1949) Pla Especial Urbanístic de Protecció del patrimoni i catàleg de béns arquitectònics, històrics i ambientals de Navàs (Bages), 2018, amb el núm. 30.EA i 41.BARP. Nivell 1. Integral. Nivell 6. AEA. Nivell 4. Ambiental.
Data aprovació:	dv., 22/04/1949 - 12:00

Número inventari	IPA 42920, CCAA 19215
Generalitat i altres inventaris	
Accés	Difícil
Ús actual:	Sense ús
Titularitat	Privada
Titular:	08140A016000090000IM

Fitxes associades:

[Castell de Torroella](#)

[Camí ciclopi del castell de Torroella](#)

[Església de Sant Salvador de Torroella](#)

Autoria de la fitxa Jordi Piñero Subirana

Data de registre de la fitxa: dl., 12/04/2021 - 09:57

Descripció

Restes de la primitiva església de Torroella, coneguda pels parroquians com a Torroella Vell, emplaçada al cim del turó on hi havia també el castell de Torroella, però separada d'aquest uns 140 m. Mentre que el castell ocupa la part més alta, a l'extrem nord-oest del cim del turó, l'església es troba a l'extrem sud-est, en una zona boscosa.

De l'església se'n conserven els murs perimetrals fins a poca alçada i força amagats sota una mota amb vegetació i enderrocs. Es troba orientada cap a l'est, amb un lleuger desplaçament al nord. És una construcció de planta rectangular en la qual sembla insinuar-se l'absis (concretament a l'angle nord-est), però en l'estat actual no és possible confirmar-ho. El que s'observa clarament és l'arrencada de l'arc triomfal que marcaria la zona del presbiteri. Els murs són construïts amb un aparell de carreus rectangulars, més o menys escairats i lligats amb morter de calç, tot formant filades regulars.

Al sud-est de la nau hi ha una àrea d'enderrocs que podria correspondre a la sagristia o a un petit habitatge annex. Al costat es conserva una magnífica cisterna excavada al subsòl que devia recollir les aigües pluvials. Té una boca d'accés rectangular i, a sota, es conserva la cavitat del dipòsit cobert amb una volta apuntada de factura gòtica tardana o, tal vegada, posterior. Actualment es troba mig reblerta de sediments i rocs.

Fins no gaire entre els enderrocs al voltant de l'església hi havia dos sarcòfags en forma de caixes que, a la dècada de 1990, van desaparèixer. Un d'ells, que apareix fotografiat al llibre "La Grandària del món" (CAPSADA i altres, 2010: 90) tenia gravades diverses creus i altres símbols. Així mateix, a l'obaga del turó hi ha les restes d'una petita bassa.

Observacions:

Informació facilitada per Ester Llobet

Història

La primitiva església romànica era situada al costat del castell de Torroella, i apareix citada l'any 1205. Devia ser parròquia d'antic, però no és fins al 1312 que es troba documentada com a tal. En l'estat actual és

diffícil de dir si les restes corresponen a una obra romànica o posterior. Sembla que tenia un petit habitatge al costat, amb una cisterna d'època gòtica o tal vegada posterior. D'aquesta església primitiva se'n coneixen algunes referències tardanes que evidencien que a Torroella seguí havent-hi culte i una certa autoritat en mans del capellà.

L'església actual de Sant Salvador de Torroella va ser construïda a la primera meitat del segle XVII. El motiu del trasllat era que l'antiga havia quedat en desús perquè es trobava en un emplaçament molt desavinent, a dalt del turó. Per això es buscà un emplaçament més accessible per a la majoria de masos. Segons diu una llegenda, va ser la mestressa del mas Palà, que solia queixar-se de la llunyania de l'església, la que hauria triat el lloc més escaient en un indret on tenia costum de parar-se a reposar. Sembla que la construcció es començà entorn del 1632 i el 1648 es va consagrar. La rectoria annexa probablement és contemporània al temple (entorn de 1632), tot i que va tenir reformes i ampliacions posteriors.

Bibliografia

BADIA, J.M. (1988). "Navàs", *Història del Bages*, Volum II. Edicions Parcir. Manresa, p. 178.

CAIXAL, ÀLVAR; VILAMALA, Imma i altres (2018). *Pla Especial Urbanístic de protecció del patrimoni i catàleg de béns arquitectònics, històrics i ambientals de Navàs (Bages)*. Ajuntament de Navàs. Fitxes 30.EA i 41.BARP

CAPSADA, J.; DUARRI, C.; LLOBET, E. (2010). *La Grandària del Món. Entorn, història i imaginari de Palà de Torroella*. Edicions de l'Albí, Berga.





